గబ్బిలము-2

గుఱ్ఱము జాషువా

తొలిపలుకు

గబ్బిలము కైలాసమునకు సందేశం తీసికొనిపోయి చిరకాలమైనది. మన పేద వాడెదురు తెన్నులు చూడసాగినాడు. వాని సందేశ ఫలితంగా నాల్గుమూలల నుండి ప్రసన్నవాయువులు వీవసాగినవి. దేవాలయ ప్రవేశం, హరిజనోద్ధరణమని గాంధీజీ చరకా ఝూంకరణము శ్రవణసుభగముగా గానము చేసినది. సర్వసమత్వమను మంత్రరాజాన్ని భరతదేశం వల్లెవేయసాగింది. అరుంధతీసుతుని నిరాశాకాశంలో ఆశాతటిల్లతలు మోసులెత్తినయి. తన చిరకాల దాస్యక్లేశాన్ని విస్మరించినాడు. గబ్బిలం తిరిగి దర్శనమిచ్చింది. ప్రఫుల్లవదనుడై తీయని స్వాగతమిచ్చాడు. పండా కాయా యని ప్రశ్నించినాడు. పండైన దన్న ప్రకృతి ప్రత్యుత్తర మిచ్చినది. ఆత్మదేశం, ఆత్మభారతాంధ్ర జాతిలో గల అనైకమత్యం స్వార్థలుబ్ధత బహుకుల మతావేశ వ్యాధి పీడ, కాబట్టనితనం నే డవనిలోని తీరని వేదనలు. తన దాస్యముక్తి తోడుగా దేశానర్థకములైన అనేక విషమ సమస్య లతనిని కారింపసాగినయి. తన యిష్టదేవత తన జాతికి కేతన చిహ్నమైన గబ్బిలాని కతడు మరికొన్ని చింతాసందేశాలను చెప్పుకొన సాగినాడు. గబ్బిల మామూలాగ్రంగా ఆలకించింది. నోరు లేని పక్షి మారు పలుకుటకు శక్తి చాలని ప్రాణి ఏమని యోదార్పగలదు? ప్రదక్షిణించి కన్నీరు కార్చి శివాలయానికి తరలిపోయినది. అతని వాక్కులు చావులేనివై వాయుమార్గమున ప్రతిధ్వనించు చున్నవి. గణబద్ధము లైనవి. రెండవ గబ్బిలమను కావ్యమై నిలచినది. నేడు గాక మరొకనాడు ఫలించును. ఫలిత మనుభవించు భాగ్య మతని కున్నదో లేదో.

గ్రంథకర్త
జి. జాషువ

బహుదేశ మత మహాపరిషత్తు తలయూచ
పలికి వచ్చినది మా భరతసుతుడు
కండెబొట్టున నైదు ఖండాల నోడించి

కొలువు లందినది మా కోమటన్న
సీమలో నాచార్య సింహపీఠిక మీద
నిలిచివచ్చినది మా తెలుగువాడు
విశ్వసన్మానంబు పెలయ నోబెలు కీర్తి
రంగమెక్కినది మా వంగ సుకవి

చెట్టుచేమల సుఖదుఃఖ జీవితములు
నిజము దేల్చినవాడు మా నేలవాడు
నన్ను దొలగించి లెక్కించినారు గాని
మొదట నెల్లర మన్న దమ్ములము మేము

గబ్బిల మేమని చెప్పెనొ
గుబ్బలి యల్లుండు కన్నుగోనల నశ్రుల్
గుబ్బటిల లేచి నల్లని
మబ్బులలో తక్షణంబ మాయం బయ్యెన్

తిరువానుకూరు దేవుడు
తెరచెం గుడి తలుపు లితర దేవుండ్లును బి
త్తరవోయి నిమ్నజాతుల
దరిసెనమున దరిసి రాత్మదౌర్భాగ్య దశల్

అంటరాని తనంబు నంటి భారతజాతి
భువనసభ్యత గోలుపోయె ననుచు
క్షమకు మించిన కత్తి జర్మనీ యుద్ధాన
గనుగొన్న మొనగాడు గలుగడనుచు
కదురు రాట్నము చేత గాక స్వేచ్ఛాస్వర్గ
ముదము జిక్కుట నభఃపుష్ప మనుచు

నూరేండ్లు గాదు మున్నూరేండ్లు మనవచ్చు
న్యాయమార్గంబున నడువు డనుచు

నిమ్నజాతుల కన్నీటి నీరదములు
పిడుగులై దేశమును గాల్చివేయు ననుచు
రాట్నమును దుడ్డుకర్ర కరాన బూని
దెసల దోతెంచె గుజరాతు ముసలిసెట్టి

సీమగుడ్డకు కన్నులు చెమ్మగిల్లె
ముతకబట్టకు మర్యాద పొటమరించె
నగరి వెలుపలి మాలమాదిగలు కూడ
నరులుసుమ్మని దేశంబు గురుతుబట్టె

వెరపు వలదు నీకు హరిజన సోదరా
స్వీయరాజ్యరథము వెడలివచ్చె
లాగిపొమ్ము నీకు భాగంబు గలదంచు
పాడుచుండె రత్న భరతమాత

ఒకనాడా మునిపక్షి తొంటి చెలికాడున్నట్టి గేహంబు లో
నికి నేతెంచి యథావిధిం దిరుగుచుండెన్ మిత్రు డీక్షించి యు
త్సుకతం బొంగి దరస్మితంబున నిదే జోహారహెూ పక్షిణీ
యకలంకంబగు నీ సహాయమున నా యర్థంబు పండాయెనే

నా వర్ణించిన పుణ్యభూములను సందర్శించినావే మహా
దేవుం డాయన దేవియుం దగిన యాతిథ్యంబు నీకిచ్చిరే
నా వాక్కుల్ జెవి నాటితే మహిత రత్న స్వర్ణకాంతి చ్ఛటా
ద్వావ ద్దివ్య హిమాద్రికందర పవిత్ర క్షేత్రముల్ సూచితే?

పుడమి కలుషరాశి ముగ్గిపోవుచు నుండ

నాట్యమాడుకొనుట న్యాయమగునె
భర్గదేవ! సృష్టి పరికించి పొమ్మంచు
పిలిచివచ్చినావె పులుగుచెలియ

కాళిదాసుని మేఘంబు గౌరవంబు
తెచ్చుకొన్నదె నీదు సందేశగాథ
ఘనులు చేకొను భూభృదగ్రముల పూజ
అసమ చతురత్వమున్న బానిసకు రాదు

వ్యాస వాల్మీకి ముని మదేభములు రెండు
తిరుగుచుండెనె కైలాస గిరుల మీద
వారి వార్ధక్యమున నీకు స్పష్టమగును
భరత రామాయణంబుల పడుచుదనము

ఆ వాల్మీకి నిసర్గ జంతుకరుణా వ్యాసక్తియే సత్కవిన్
కావించెన్ పెడలించె రామునికథా గాంగేయమున్ కానిచో
త్రోవల్ కొట్టెడు బోయ కేగురువు నేర్పున్ దివ్యగీర్వాణమున్
ఆవేశించి కళాధిదేవి వరమీయన్ విద్య లేమాత్రముల్

ఎదురై వచ్చెనె కాళిదాసుని లసచ్ఛృంగార సందేశ మం
బుద మార్గంబున తద్రసంబులు ధ్వనుల్ ముత్యాలు వర్షించెడిన్
పదినూరేండ్ల పురాణమేఘమనుచున్ భావింతువో నిత్యముం
పదియారేండ్ల వయస్సు కూర్పదె సుకావ్యస్పర్శ జేజెమ్మకున్

జనముల్ మెచ్చు రసప్రసిద్ధమగు నా సందేశభారంబుతో
జనముల్ వచ్చు విమానమాలికల గర్జాభీషణంబౌ ప్రభం
జన మార్గంబున నీ ప్రయాణమెటులన్ సాగించి నెగ్గించితో
చెనుకన్నేరవు గండముల్ తబిసిపక్షీ జన్మసన్మార్గులన్

కన్నులు ధన్యంబులుగా
కన్నావే మంచుకొండ గగనము శిరముం
తన్నెడు దాని నమరగవి
వెన్న వలెం ధవళరుచులు పిండెడు దానిన్

ఆ కొండయే యిండియా విరోధుల దండు
గుండె గాలంబైన వెండికోట
ఆ కొండయే ముత్తియపుదండ భారతో
ర్వీమాతృమణికి కిరీటభూష
ఆ కొండయే పర్వతాగ్రగణ్యములైన
కులపర్వతముల నిక్కులకు నిక్కు
ఆ కొండయే రజతాచలస్వామికి
మణిమయ కళ్యాణ మంటపంబు

సింధు గంగా మహానదుల్ చిన్ననాడు
ప్రాకనేర్చిన అపరంజి ప్రస్తరములు
పాదచిహ్నలు పరికించి వచ్చినావె
కలుషములు వాయ కన్నుల కరువు తీర

ఇంద్రధనువు బట్టి సాంద్రాబ్దవనవాటి
మెలగుచున్నవాడు మృగయుడొకడు
వాడు గొంతుబిసిగి వసుధపై విసరిన
జంతుతతులు నిమ్నజాతి జనులు

ఆగర్భప్రతిభా సముద్రులగు శిల్పాచార్యు లూహింపగా
మూగంబడ్డ శకుంతముల్ పలికి గుంపుల్ కట్టి కీర్తింపగా
వేగుంజామున రంగులద్దు నల శిల్పబ్రహ్మ దే గ్రామమో
భోగట్టా కనివచ్చితే రసమయంబుల్ తత్కళా పద్ధతుల్

బెళుకుంజాపులు గుల్కు పోకడలు చూపీ చూప కూరించుచున్
జలదాగారము లందు తోచెదరు కన్యల్ కొంద రీక్షించితే
పులుగుంజేడియ! అబ్ధిగర్భములలో ముత్యాలు పండించి భూ
ముల కర్పించెదరంట మేటి గహనంబుల్ సృష్టివైచిత్రముల్

ఎంత కోయిలపాట వృథ యయ్యెనో కదా
చిక్కు చీకటి వనసీమలందు
ఎన్ని వెన్నెలవాగు లింకిపోయెనొ కదా
కటికికొండల మీద మిటకరించి
ఎన్ని కస్తురిజింక లీడేరెనో కదా
మురికితిన్నెల మీద పరిమళించి
ఎన్ని ముత్తెపురాలు భిన్నమయ్యెనొ కదా
పండిన వెదురు జొంపముల లోన

ఎంత గంధవహన మెంత తంగెటిజున్ను
యెంత రత్నకాంతి యెంత శాంతి
ప్రకృతిగర్భమందు భగ్నమై పోయెనో
పుట్టరాని చోట పుట్టు కతన

నెలలో నున్నది వృద్ధురాలొకతె గాంధీశిష్యురా ల్నిచ్చలున్
జిలుగున్నూలు తయారుచేసుకొనుచున్ జీవించు జేజెమ్మ కొం
డల యల్లుండు శిరాననుంచుకొని సన్మానించెడిం బండువె
న్నెల పూదోటల విశ్రమించి మన సందేశంబు నాలించెనే

నాచిత్తంబున దక్క తోచదెచట న్నాతల్లి రూపంబు ధా
త్రీచక్రంబున దేహమూడ్చి నరు లుర్వింబాసి వైకుంఠ మం
దో చండీశ్వరుడుండు మండలమునందో యుందురంద్రెల్ల రా
యాచోటం గనివచ్చితే మృతి భవిష్యన్మార్గముల్ విశ్వముల్

చంద్ర చండకరులు సన్మార్గగతులయ్యు
నొకని జూచి యొక్క డోర్వజాల
రెండు కింత పైర మిరువురిలో ద్రావి
డీ డెవండు తెల్గువా డెవండు

పవ లింపారెడు సృష్టి చీకటి శిలాపంకంబునం బుంపి యి
ట్లవమానించెడు కొంటెవాడెవడు ప్రొద్దల్లంత కన్పట్ట వే
కువ నేమోల నణంగియుండు తమ సిగ్గుంజేటు యోజింప రీ
యవివేకుల్ విరమింపరీ దినదిన వ్యర్థ ప్రయత్నంబులన్

శివుడు తాండవించి చేకొన్న సత్కీర్తి
తన ప్రయోజకత్వ మని తలంచి
విఱ్ఱవీగడంద్రు పెక్కురు నటకులు
విఱ్ఱవీగి కవుల విస్మరింత్రు

పెలవాక్రుచ్చగ రాని భావముల నన్వేషించుచున్ సత్కవీం
ద్రుల యూహల్ విహగంబులై తిరుగుచుండున్ ప్రోన్నతాకాశమం
డలమస్తంబున నాకళించితె ప్రయాణశ్రాంతి నమ్మంచు కొం
డలకున్ డిగ్గెడి నీవిశేషము రసజ్ఞజ్ఞేయ మూహింపగన్

పడుకునూలు చేత పగ్గాలు పేనించి
దొడ్డమృగయు డుచ్చు లొడ్డినాడు
తగులుకొనునొ కాక తప్పించుకొను నొక్కొ
స్వీయరాజ్య మనెడు సింహరాజు

నరులన్ ముట్టక నందులం గొలిచి పుణ్యంబెల్ల సాధించు న
ప్పరమంబైన రహస్యమున్ శివునితో ప్రస్తావముం జేసితే
పరమేశుం డవి నిమ్నజాతులకు సంప్రశ్నింపగా రాని వే
ద రహస్యాలని కోపగించుకొని స్వార్థంబుం బ్రదర్శించెనే

బసుమంబు బూసికొని యే
రసికత లేకుండ బ్రతుకు ప్రమదుల నడుమన్
రసికుడగు సుకవి జీవిత
మసిధారావ్రతము వలవ దది శత్రులకున్

ఎవరికి వారై బ్రతుకుచు
నవీనధర్మముల పిచ్చినమ్మకములతో
సవరించి ప్రజల తలలో
ప్రవేశ మొనరించు స్వార్థపరులం గంటే

దిరుసుల్ మార్తురు కొంద రాంధ్రులవురా దేశాంతరంబేగి వ
త్సరముల్ పుచ్చి త్రివిష్టపప్రజలలో సఖ్యంబు గావించి యె
బ్బెరికంబైన విదేశనాగరికతన్ విచ్చేయ కచ్చాంధ్ర మం
దర వేసంబు ప్రతిష్ఠ నిల్పితివి సన్మానార్హవెంతేనియున్

చెప్పక చెప్పుచున్నది విశేషము లేదని నీమొగంబు నే
తప్పొనరించి యింతటి వృథాశ్రమ యిచ్చితి మా యదృష్టముల్
దప్పిన దప్పని మ్మనుగు తమ్ముల శ్రేయము గోరి భర్గునిన్
గుప్పెడు గుండెతో యెదురుకొంటివిదే పదివేలు పక్షిణీ

అపజయంబులు విజయగేహంబు నిలుచు
స్తంభములు సుమ్ము నీకు విచారమేల
కొద్ది కొద్దిగ నిక్కిన గోడ వోలె
సగము సగములుగా పనుల్ ముగిసిపోవు

ఓటమిలేదు నా యతన మూరకపోదు తుఫానువోలె నా
మాట లుమామహేశ్వరుల మానసముం గదిలించితీరు క
న్నీట మునింగి పైకుబుకు నిర్మలసూక్తి ఫలింపకున్న పో

రాటముతో స్వరాజ్యము విరాజిలుటల్ కృతకప్రచారముల్

పలనాటన్ మును బ్రహ్మనాయని కృపాబాహుళ్యనేత్రంబులో
పల నాటంబడి నాయురాలి కృతక వ్యాపార దానంబు లో
పల భస్మంబయి సంఘసంస్కరణ దివ్యద్బీజ మీనాటికిం
ఫలియించెంగద గాంధిచే యతనముల్ వ్యర్థంబు గా పెన్నడున్

నీకావించిన రాయబారమునకు న్నిత్యాభిషేకంబుగా
నాకన్నీటిని కాన్కగా యొసగుచున్నానో దయాశాలినీ
చేకొమ్మింతకుమించి నావలన నాశింపంగ లేదిట్టి నీ
బాకీ దీర్తు స్వరాజ్య సౌధమున నావాసంబు సిద్ధించినన్

ఏజాతి కెంతవచ్చునొ
రాజత్వం బంత నాకు రావచ్చు గదా
నాజాతి యెత్తు కేతన
రాజంబున నీదుమూర్తి వ్రాయింతు చెలీ

పెల్లు తమస్సులోన దురపిల్లెడు మా బ్రతుకుం దమస్వినుల్
భల్లున తెల్లవార్చగల బాబులు పెద్ద లనేకులుండగా
తెల్లనివేల్పు భిక్షకుని దిండికి బట్టకులేని కొండరా
యల్లుని నాశ్రయించి యకృతార్థుడనైతిని పిచ్చివాడనై

మరచితి నాదిదేవుని సమానుడు బుద్ధుని యంతవాడు భా
సుర దరహాస చంద్రికల శుభ్రత లోన గలట్టి వాడు య
ద్దొరలకు గాదు వారి చెవిదూరినవారిని లక్ష్యపెట్ట డ
ప్పరమమునిన్ సబర్మతి నివాసిని జూచితివే తపస్వినీ

ముల్లొక్కించుక వాలిపోయినను బాపూజీకి దీటైన శ్రీ
వల్లాభాయి పటేలు దర్శనము సంప్రాప్తించెనే నీకు నే

డల్లంతన్ గనుపట్టుచుండెడు స్వరాజ్యార్థంబు సర్వస్వమున్
గొల్లంబెట్టిన త్యాగి తా నతడెఱుంగున్ నా మనఃక్లేశమున్

ధిక్కారించెడు రాచగుబ్బముల స్వాధీనంబు గావింపగా
యుక్కుంగళ్ళెము జహ్వారుం డతని విద్యుచ్ఛారదామూర్తి న
ల్దిక్కుల్ నిండి నటించుచున్న దనుచున్ దేశంబు లగ్గించు మా
చిక్కుల్దీర్చుట విస్మరింపడుగదా స్వేచ్ఛాజయాంతంబునన్

పసుపుం బచ్చని పూతపూచినది మువ్వన్నెల్ పిసాళింప గాం
గ్రెసు మందార మనంత శాఖికలు నిక్కెన్ దిగ్దిగంతంబులన్
పసలేర్పడ్డవి సర్వవర్ణములకున్ తచ్ఛాఖిశాఖాతతిన్
వసియింపన్ మనకుండదే స్థలము దివ్యన్మోని పక్షీశ్వరీ!

కల డంబేద్కరు నా సహోదరుడు మాకై యష్టకష్టాలకుం
బలియై సీమకుపోయి క్రమ్మరిన విద్వాంసుండు పైస్రాయి మే
ల్కొలువందంగల దొడ్డవాడతడు నీకున్ స్వాగతం బిచ్చి పూ
వుల పూజల్ వొనరించెనే యతనిమెప్పుల్ నీ జయారంభముల్

నేను నాకను నహము ఖండింపలేక
పదియు నెనిమిది శాస్త్రాలు పదును లుడిగె
నీవు నేనను సమత సంధింప గలిగె
తీవ్రతరమైన చిన్న మౌనవ్రతంబు

వచ్చినవారు సీమనరపాలుర మంత్రు లభీప్సితార్థముల్
దెచ్చిరి ప్రేమతో భరత దేశజులం దనియింపవచ్చి పో
వచ్చు స్వతంత్రభారత సువర్ణకిరీటము నేడుగాక రా
వచ్చు మరొక్కనాడు నెలవాసిన తొయ్యలి తీర్థమాడదే?

గుడిలో దేవుడు చూచిపొమ్మనుచు నాకున్ వార్తలంపింపగా

దొడగెన్ నల్వురచేత నీవెనుకవత్తున్ నన్ను రమ్మందువా
తడవైనన్ మరణింతురెందరొ విముక్తాహార దీక్షాపరుల్
నడుమన్ నేను సహింపజాల నొక యాంధ్రప్రాణి శుష్కించినన్

గబ్బిలమవయ్యు శివుని లోకంబునందు
వలయు కదలిక గలిగించి వచ్చినావు
నిశ్చలంబైన కాసారనీరమునను
నలతి శిల చాలదే వలయముల దీర్ప

అర్థించి చనుదెంతు నగ్రహారముకన్న
సర్వేశ్వరుని యింటి చౌకదనము
అడిగివచ్చెద వీటి నడిబజారునకన్న
గుడిగోపురముల తక్కువతనంబు
పలికించుకొనివత్తు బంతి బువ్వలకన్న
తీర్థప్రసాదాల దేబెతనము
ప్రశ్నించివత్తును రాచబావులకన్న
పాతాళగంగమ్మ పలుచదనము

నిజము దేలిచికొని వత్తు నిన్న నేడు
నన్ను జూచిన నల్లంత నడుచుతనము
గుడికి రమ్మనినంతనే యొడలుమఱచి
పరువులెత్తుట నాకంత పరువుగాదు

ఎంతో దూరము పోవనేమిటికి నే డింటింటికిం బ్రాకి యా
శాంతవ్యాప్తముగా రహించెడు స్వరాజ్యస్వర్ణసూత్రంబు చౌ
దంతి స్తంభన మాచరించెగద యేతద్దివ్యసూత్రంబు మో
కంతై నిక్కన కట్టివేయగలదా యస్పృశ్యతా వ్యాఘ్రమున్

చాటింపించి మదీయజాతికి నభీష్టంబుల్ ప్రసాదింపగా

పూటా పడ్డది కొంతభారమది రేపో మాపో రావచ్చు నీ
నాటంగాదని కొంతభారతము పంతంబొప్ప వాదించు నీ
వోటెవ్వారికొసంగితో తెలిపి నన్నోదార్చవే నెచ్చెలీ

ప్రియములు గాని సత్యములు పెక్కులు నేను వచించుచుంటి నీ
దయకెడపై తపింతునొ యదార్థపిపాసువులైన వారి య
వ్యయ కరుణావిశేష రుచిరాత్త మనస్కుడనై సుఖింతునో
భయపడనేల నా పలుకు పల్కులు బాష్పకణాభిరామముల్

ఏకవి పిచ్చిగా నడుచు పృథ్వికి లోబడి కీర్తి కోసము
ద్రేకము సంహరించుకొని దేశము వోయిన త్రోవబోవునో
ఆకవి పేదుమూతి మగ డంబుజగర్భుని రాణిగారికిన్
సాకుడు బిడ్డ డాస్తిగల సామికి బేరసిక ప్రదాతకున్

పుట్టంగావలె సత్కవీశ్వరుడు నీ పుణ్యాన మావంశపుం
బుట్టం జీలిచికొంచు సంచితకళాపూర్ణ ప్రభారాశియై
పుట్టంగూడదు పుట్టినం గలుగ వెప్డున్ నిండుసన్మానముల్
కట్టా యుచ్చత నీచతాయుత వితర్కభ్రష్ట దేశంబునన్

పిడికెండన్నము బెట్టలేదెపుడు మా వేమన్న జీవించి న
ప్పుడు ముద్దుల్ గురిపించు మేలికవనంపుం బుగ్గలుపొంగి కా
ఱడవుల్ మొద్దులు మోసులెత్తినపు డౌరా నేడు గోరీపయిన్
నడచుం బూజలు పుణ్యకార్యములు వింతల్ మా దయాధర్మముల్

బ్రతికియున్న సాయిబాబెన్నడును గాడు
చావకున్న వట్టి సాయిబయ్యె
తిరుమలేశుడైన తెలియడీ యర్థంబు
చావు బ్రతుకులోన సారమిదియ

సమతలు సఖ్యముల్ పెదవిజారినమాటలు కట్టుబాట్లు చ
ట్టములు బటుత్వమూడిన గుటారపుదూముడి బందనాలు ధ
ర్మములు దయారసాల్ మొసలిరాలుచు నశ్రుకణాలు చిత్రచి
త్రములు మతస్వభావములురామరగా వివరింప గల్గితిన్

ఇప్పుడు గుండురాతి వలె నీశ్వరుడై ముడుపుల్ గ్రహించు కో
టప్ప యొకానొకప్పుడు గృహస్థుడు మానవమాత్రులైన రాల్
రప్పలు వేల్పులై సకలరాసులు మ్రింగక మిన్నకుండునే
యప్ప పులుంగురాణి యిక నాసలులేవు క్షుధార్తజాతికిన్

మరణము వార్ధకంబను ప్రమాద మెరుంగని కైతలల్లు న
బ్బురపు కవీంద్రు రెడ్డికులముఖ్యుని వేమన చాకచక్యమున్
మరచి పురాణకావ్యరస మత్తుడు వీరుడు సంఘసంస్కృతి
స్థిరుడు రచించె నాంధ్ర కవిజీవితముల్ బొరబాటు చేయుచున్

దొడ్డరాళ్ళగుండ్లు దొరలించి పఠితల
బెదురుబెట్టు కవిత విస్తరించి
పండితులకు దక్క పరుల కందకపోయె
దేవతలకు కామధేనువట్లు

కవిత చచ్చుదయ్యు కథ పేరుగలదైన
కవికి కొంత కీర్తి కలుగవచ్చు
నెలలు తక్కువైన బలమైన తిండిచే
నుసురునిల్పుకొన్న నిసుగువోలె

వ్యాకరణ శాస్త్రకారులు
ఛ్ఛాకు గకారంబు వింతి కన్పడదని చీ
కాకు పరతు రంతెకానీ
పాకము రసమింపు సొంపు పరికించెదరే

వ్యవహారంబున భ్రష్టమయ్యు రసభావస్ఫూర్తి గల్పించి మా
ర్దవముల్ శబ్దములెన్నియో కలుగు శాస్త్రజ్ఞానమాత్రుల్ పురా
కవితోన్మత్తు లెరుంగజాలుదురె కుగ్రామీణ భాషాబ్ధిలో
చవులూరించు తెలుంగుపల్కుల జగాస్వారస్య రాహస్యమున్

కనుగొన్నావుగదమ్మ కృష్ణవిభుడక్కాలాన భాషావనం
బున సాగించిన యష్టదిగ్గజరథంబున్ శారదావాహమున్
తెనుగుందేశము విస్మరించినది తద్దిగ్దంతి దంతావళ
ధ్వని యధ్వాన్నపు టద్రిగర్భముల నిద్రంబోవు నాంధ్రత్వమున్

తెల్గుతేజం బెల్లదిక్కుల కెగబ్రాకి
పగవాని బెదరించి వచ్చునపుడు
తెలుగుశిల్పుల సుత్తెదెబ్బ ఖంగునమ్రోసి
చీనాకు పయనంబు సేయునపుడు
తెలుగుకవిత్వంబు దిగ్దంతుల ముఖాన
బృంహితధ్వనులు గావించునపుడు
తెలుగుజెండా శక్తి నలుదెసల్ ప్రసరించి
విద్యానగరవీధి వెలుగునపుడు

రామలింగని హాస్యకార్యములు దలచి
నాల్గుదిక్కులు కడుపుబ్బ నవ్వునపుడు
నాట్యమాడిన యానందనవ్యలక్ష్మి
కానుపించెనె శిథిలదుర్గముల యందు

అక్కట తల్లికోట సమరాంగన యాఖరు తెల్గుపోటుచే
యుక్కిరిబిక్కిరై తురకయోధుల వంకకు వాలునాడు భూ
భుక్కులగండడౌ తెలుగుభోజుని పూజలు చూరగొన్న యా
టక్కరిదేవతల్ తనువుదాచుట నాకు నసహ్యమయ్యెడిన్

తొంబదియేండ్ల వృద్ధు డతిదోర్బల భీముడు రామరాజు డెం
తెం పరగండడౌ నృపమణీ సుతభర్త మహమ్మదీయ ఖ
డ్గంబులకున్ శిరంబొసగి కష్టముదెచ్చిన మాట ఆంధ్ర వ
ర్గంబు సహింపనేరని పరాభవమై భరమై దహించెడిన్

తెలుగు లండను నగరంబు తెలుగుకోట
తెలుగుకవి దిగ్గజంబులు తెలుగుదనము
పొట్టిగుఱ్ఱమునెక్కిన పొగరుబోరు
టళియరాముని కతన ముక్కలయిపోయె

విహరింపనే భీతివిడచి మస్తమునెత్తి
సకల సామ్రాణ్మహా సభలలోన
వాక్రుచ్చనే రాలువగిలి బుగ్గలుజిమ్మ
నతి నిశాత ప్రబంధాదికములు
కల్పింపనే తెల్గు కల్యాణి కొప్పున
సొగసైన కీరితి పొగడదండ
ఎత్తింపనే మేటి హిమవద్గిరుల మీద
శాశ్వత విజయ రాష్ట్ర ధ్వజంబు

సగరగర్భకుహరి స్వారిగావింపనే
యింటిగుట్టు బయటికెక్కకున్న
సమ్మతించి జాతి కుమ్మక్కుకాకున్న
కొండలన్ని పిండికొట్ట నొక్కొ

అది మా రత్నము లారబోసుకొను విద్యాశారదాపీఠ మ
ల్లది మా కత్తుల ఖారుఖాన మది యాంధ్రాదిత్యబింబంబు సం
పద సొంపారిన మాల్యవంతమని డంబం బొప్ప చాటించు స
మ్మద సౌఖ్యం బొక తెల్గువీరునకె సంప్రాప్తించె ముమ్మాటికిన్

కలవెన్నో విషయంబు లాంధ్రుల కళాకౌశల్యముల్ సాటు తా
వులు ప్రత్యర్థుల గుండెలో పెరపునిప్పుల్ సల్లు గాథావళుల్
కల విప్ఫున్ పలనాటి పౌరుషపు రేఖల్ మా శరీరంబులన్
కలుపుంగోలుతనంబు లేదది కళంకం బంద్రు మా జాతికిన్

ముసలుమానులలోని యసమ సమత్వంబు
లంగోటిగట్టి చెలంగుచుండ
ఘూర్ఖా సిపాయీల కుటిలశౌర్యజ్వాల
నట్టింటి కాపలా నడుపుచుండ
ద్రవిడుల కార్యసాధన ధనార్జన దీక్ష
సాంబారు నోరెత్తి చాటుచుండ
రాష్ట్రాంతరములకు బ్రాకి హిందీభాష
పదుగురి నోళ్ళలో నెదుగుచుండ

అఖిలదేశములకు నవతంసకుసుమంబు
రాజితోగ్ర కదన రక్తతిలక
మానధనికురాలు మా తెల్గుటిల్లాలు
కలత జెందదౌర కాలమహిమ

గౌతమి గంగలోన మృతకాంతులతో నుదయంబుగన్న వి
ఖ్యాత మణీవితానము మహమ్మదురాజుల దండు దెబ్బతో
తాతలనాడ పోయె నిక తాతలుబుట్టిన రావు రత్న దీ
పాతత కాంతులీను గృహమక్కట నూనెకు దేబిరించెనే

రతనాల్దొంగలు దోచుకున్నపుడు, శౌర్యశ్రీలు విద్రోహి భూ
పతు లేపే మృదుకీర్తి చాతురులచే బంధించునాడేని, భా
రత చండీశ్వరి కోటిమస్తముల దర్పంబుం ప్రదర్శింపదో
ధృతిహీనంబగు భిన్న భిన్న మత విద్వేషంబు పాటించెనో

గప్పాల్ గొట్టిన నేమి లాభము ధరా గర్భాన నిద్రించు కృ
ష్ణప్పల్ దాతలు లేచివచ్చెదరె వీరావేశ విభ్రాజితుల్
నిప్పుంబోలు తెలుంగువీరు లిపుడున్ జీవించియున్నార లీ
చప్పంబడ్డ యనుంగుసోదరుల కుత్సాహంబు సంధింపగన్

ఏనాడు మాకావ్య సృష్టికర్తల జిహ్వ
విశ్వసత్యము నాలపింపగలదొ
ఏనాడు మాజాతి దృష్టిమాంద్యము వాసి
చుట్టుప్రక్కల దేరి చూడగలదొ
ఏనాడు మాబుజ్జిలీ జుట్టు తలలేని
పుక్కిటి కథలలో జిక్కువడవొ
ఏనాడు మావిద్య లినుపసంఘమునందు
చిలుము పట్టక ప్రకాశింపగలవొ

తనువు దాచక సోమరితనము మాని
యెన్నడీ మతంబులు బిచ్చమెత్తుకొనవొ
అట్టి శుభవేళకై కొంగుబట్టి నిలచి
నలిగి వాపోవుచున్నది నా మనస్సు

ప్రభువుల పెండ్లిపేరంటాలు వర్ణించి
కాలంబు పెక్కేండ్లు ఖర్చుపెట్టి
విరహవేదన మేనుమఱచి మూర్ఛలువోవు
రాణివాసంబును రచ్చకీడ్చి
అంగాంగవర్ణనా వ్యసనంబు రెట్టింప
యువక జీవిత కోటి కుచ్చులొడ్డి
పదియునెన్మిది మార్లు బాడిన శ్రీరాము
చరితంబు వగరెక్క తిరుగబాడి

శరణు శరణటంచు బరుగులెత్తుచు వచ్చు
నార్తలోక రుత మనాదరించి
భువనహితము గోరు కవితాకళను నేడు
స్వార్థజడధి నూరవైచినారు

పెద్దల శల్యముల్ బలె వివేకమొసంగని గ్రంథరాసులే
విద్దియలైన నింక పదివేలయుగాలల్ తలకాయలేని గం
గెద్దులు బుట్టి స్వార్థపరులెత్తిన గంతలు మోసి తీరెడిన్
బుద్ధి చిగుర్చునే యరుచి బుట్టు కథల్ తలమీదరుద్దినన్

ఆడుది లేక యున్న కృతి కందము లేదని నమ్మి యెన్నడో
పాడి రనుత్తమ ప్రణయ బంధుర గీతము లర్థతృష్ణ వె
న్నాడ కవుల్ మహీపతి బృహన్నల వర్గము సంతసింప నీ
నాడు రచింతు రిద్ధ కరుణా పరిణద్ధ రసప్రబంధముల్

మొన్నటి యుద్ధదేవతకు బుట్టిన కూతురు క్షామదేవి మృ
ష్టాన్నముగా భుజించిన క్షుథార్తుల డొక్కలు శల్యరాశి సం
పన్నుల వీధులందు కనుపట్టెనె? వంగకవీంద్రకోటి చే
కొన్న కలా లెరుంగవనుకొందు దయారస నవ్యకావ్యముల్

చలిచీమం బొలియింప నేరని యహింసామానసుల్ జాలలో
మొలిపించెం బహు బుద్ధవిగ్రహచయంబుం భారతంబంతటన్
కలయైపోయెనొ తత్కృపాగుణము బంగాళంబులో ప్రేమ మూ
ర్తులు లేరో భుజియింపరో ద్రవిణవంతుల్ మేలి మృష్టాన్నమున్

ఎట్టు నశించిపోయె నితరేతర విశ్వసనంబు లెందు కీ
చట్టములం ప్రమాణముల సారమషీరస పత్రలేశముల్
కొట్టిన గొట్టుమం చెదరి గుండియలం గరగించు ధర్మముల్
బుట్టినగడ్డలో నకట పూత్కృతి సల్పు నశాంతి సర్పముల్

అనఘుం డశ్రు మషీజలంబున వివేకానంద సన్యాసి వ్రా
సిన వ్రాతల్ దడియారలే దిపుడు ప్రాచీనంపు టజ్ఞాన బం
ధన విచ్ఛేదమొనర్చి యే ఘనుడు విద్యాభిక్ష గావించి ప
చ్చని బంగారము వంటి మా భరత సంసారంబు నెగ్గించునో

గాలిందూలెడు శుష్క దేహములతో కాషాయవస్త్రాలతో
శూలంబుల్ సొరకాయబుర్రలు జటాజూటంబులుం దాల్చి యా
మూలాగ్రంబుగ భ్రష్టులై తిరుగు బాబుల్ దొడ్డగంజాయి భా
యీ లున్నా రెదురైన వారె మునిపక్షీ కుక్షిరక్షాపరుల్

జపమో ధ్యానమొ యభ్యసించి యతివేషంబూని క్రీడించు మో
సపు పార్థుల్ ప్రతి పల్లెటూర గలరీ సన్యాసవర్గంబు నీ
కుపదేశింపదొ యిష్టసిద్ధికని మాయోపాయ మంత్రంబు భ
క్తి పరత్వం బొక సాధనం బిహ పర స్త్రీ వంచకశ్రేణికిన్

పాలుంబండులు కందమూలములు మాభక్ష్యాన్నముల్; గోర మే
కాలం బన్యపదార్థముల్ రజితమో బంగారమో కొద్దిగా
జాలున్ మాకని సేకరించెదరు గోసాయీ లుపాయాలు మో
సాలెన్నెని నిరంతరాయముగ రాజ్యంబేలు నేడెల్లెడన్

వృత్తుల్ సర్వము త్రుప్పువట్టి చనగా భిక్షాటనంబున్ జగా
వృత్తుల్ కా పలుజాతులై నిలువ దుర్భిక్షంబు రాకుండునే
యుత్తుంగాశయు లెందరో కలరు దేశోద్ధారకుల్ పూనరీ
చిత్తంబేర్చు కళంకమున్ దుడిచి సుశ్రీ నేలకుం గూర్పగన్

ఎన్ని సుక్షేత్రములు సారమిగిరి పోయి
ముండ్లతుప్పర బంజరభూములయ్యె
దృఢతరంబైన యెంతెంత దేహశక్తి

భిక్షకుల పోషణమ్ములో పృథివి గలిసె

పదవుల పీటలెక్కి యనువారము లంచపు బాడిబర్రెలం
బిదికి గడించి కార్మికుల పేదల చెమ్మట దెచ్చి కాన్కలి
చ్చెదరు పరోపజీవులు విచిత్రపు భక్తులు వేషధార్లు నీ
కెదురయి వచ్చిరే వలదిసీ చెయిచాచకుమమ్మ పక్షిణీ

నరుని కష్టపెట్టి నారాయణుని గొల్చు
ధర్మశీలురున్న ధరణి మీద
కాలుమోపలేక గబ్బిలమొక్కటే
చరణయుగళి దివికి సాచి నడచు

పూజారి భోషాణమును కాపలాకాయు
చిల్లరవేల్పుల సేవజేసి
గొర్రెపోతుల నల్ల జుర్రి గర్రున ద్రేచు
కరకు సత్తులకు జాతరలు సల్పి
ఏటేట పెండ్లి జేయించుకొం చుదయించు
కృతకరాముల పల్లకీలు మోసి
నిలువుదోపిడ చేసి తలకాయ గొరిగించు
ఏడుకొండలవాని మేడలెక్కి

అంబుధీశుని కళ్యాణులని తలంచి
ముంచు గంగమ్మలకు డబ్బు పోసి పోసి
పాతకము వోలె నా వెన్ను వాయకున్న
గోచితో నిల్చియున్నాడ పేచకంబ

గుణ్టాలకు ఔక్కలు గల
పెట్టియుగాల్ దాటిపోయె విజ్ఞానంబున్
బుఱ్ఱ గల గాంధి యుగమిది

కట్టులు ఖడ్గంబు లేలగా లేవు ప్రజన్

రాజుగారి గుఱ్ఱాల రథచక్రముల క్రింద
మరణించు రైతుకు శరణమిచ్చి
నరజాతిలోన నంతరము లుండుట కన్న
నఘము లేదను ధర్మ మాకళించి
బహుమతాచార దుర్భర పదాహతి చేసి
అసురుసురగు వారి కభయమిచ్చి
రాజభాషల కన్న రాష్ట్రభాషలలోన
రసమున్నదను యదార్థత నెఱింగి

యుగయుగాల నాడ యూబిలో దిగబడ్డ
మహితమైన జాతి మత్తగజము
ప్రబల దాస్య నిగళ బంధంబు లగలించి
దెసల మసలుచున్న దినము లివ్వి

కలరే మోసపు దేశభక్తి పరు లక్కైలాస దేశంబునన్
చలికిం ఖద్దరుధారులై యవల స్వేచ్ఛారాజ్యభాగంబు రా
గల దంచున్ విహరించు పెద్దలు పతంగస్వామినీ నిమ్న జా
తులపై వీరు వెలార్చు బాష్పములు చిందున్ తియ్యగా పుల్లగా

మా దౌర్భాగ్యపు జాతిలోన నొకనిం బాధింపకున్నట్టి యీ
యాదివ్యాధికి నగ్గమై కుములు టేలా నాకు పోనిమ్ము నా
చేదస్తం బిది కష్టపెట్టితిని పక్షీ రోషగాడెన్నడున్
ప్రాదుర్భావము నందరాదు పరసేవాభ్రష్ట వంశంబునన్

కలదమ్మా వ్రణ మంటరానితన మాకర్ణింపుమీ యిండియా
పొలమందుం గల మాలమాదిగలకున్ భూతేశుడే కాదు కృ
ష్ణులు కృష్ణున్నిరసించు దైవములు క్రీస్తుల్ మస్తుగా బుట్టినన్

కలుపన్నేరరు రెండుజాతులను వక్కాణింప సిగ్గయ్యెడిన్

చాకిరిజేసితిం దెలుగుజాతికి నేబదివత్సరాలు నా
వాకిలి ద్రొక్కచూడవు శుభంబులు సౌఖ్యము లెంతకాల మీ
పాకి వయస్సుతో నడుగుబట్టిన యాసలు తెప్పరిల్లునో
లేక నశించునో తెలుపలేడు గదా మదనాగ వైరియున్

శుభశిశువో యదిగాక య
శుభశిశువో తెలియరాదు క్షోణీసతికిన్
ప్రభవించు బిడ్డ యకటా
యభంగుర ప్రసవబాల కగ్గంబయ్యెన్

అరవం గుత్తుకగోసి జంతువుల గర్భాగారముల్ జీల్చి నె
త్తురుటేళ్ళ న్నటియించు మూఢతమ జాతుల్ జాతరల్ సేయ జా
తురు చూపింతురు ప్రోత్సహింతు రతివాదుల్ శాస్త్రపారంగతుల్
కరుణల్ కమ్మని బోధ లో పులుగుటక్కా ఛీ హుళక్కుల్ గదా

కని గంగార్పణమంచు త్రోసి చనియెం కర్ణున్ పృథాదేవి యా
తని విద్యా కుల రూప సంపదలు వ్యర్థంబై ప్రలాపింపవో
కనియెన్ భారతకుంతి మమ్ముల నసంఖ్యాకంబుగా కర్ణులన్
మునిపక్షీ యమనందనుల్ తెలియరిప్డున్ మాదు భ్రాతృత్వమున్

ఒకడు రుద్రాక్షమాలికలు నెత్తికి జుట్టి
శివమూర్తియై భూమి కవతరించు
ఒక డూర్ధ్వపుండ్రంబు లురువుగా దగిలించి
శివలింగమును జూచి చీదరించు
ఒకడు రెండును గాని వికటవేషము దాల్చి
పైవారి మీద సవాలు సేయు
ఒకడు గంజాయి దమ్ముకు దాసుడై పోయి

బూడిదగురవడై పుట్టివచ్చు

మనుజులార మాది ఘనమైన మతమని
ఒకడు తరిమి తరిమి యుగ్గడించు
పెక్కుమతము లిట్లు పేచీలు సాగింప
మార్గమేది యైకమత్యమునకు

మొక్కుబళ్ళ నెపాన చక్కని పసిపాప
లెందరు గంగలో నిమిడిరొక్కొ
సహగమనాచార దహనదేవత లెన్ని
చిగురుగొమ్మల బూది చేసెనొక్కొ
చదువుదాచెడు దురాచారణ మెందరి కళా
భ్యసన చాతురి గొంతు బిసికెనొక్కొ
పొందెరుంగని పేరుబందాలచే బాహు
బలమెంతగా చచ్చువడియెనొక్కొ

చిలిపిరాలకు నగిషీలు చెక్కిచెక్కి
కాలమెంత యగంతాన కలిపిరొక్కొ
చదువ నేర్చిన పెర్రిని జంపగలరె
ఒక్క బుద్ధుడు నొక క్రీస్తు నొక్క గాంధి

శిలవంటి యూరిసత్తులకు నెత్తుటికూడు
రేపులు మాపులు మేపలేక
ఆచారమని తప్పదని పెంటబడివచ్చు
గురుల దక్షిణ లిచ్చుకొనగలేక
మంత్రతంత్రముల సో మరిమాంత్రికుల బారి
బడి ధైర్యమును చిక్కబట్టలేక
శతసహస్ర క్రూర మతసింహములు సేయు
కుటిలగర్జన తట్టుకొనగలేక

అనుగు తమ్ముల సిరు లోర్చుకొనగ లేక
పిచ్చిపూజల మమతలు విడువలేక
అమరనుతమైన మాదు దేశాభ్యుదయము
యుట్టికిని స్వర్గమున కెక్క కూగులాడు

విందుభుజించి పొమ్మనుచు పిల్చుట కర్హతలేదు నాకు క
ర్మంది పతంగినీ పనికిమాలిన సంఘము సమ్మతించునే
పొందులు పొత్తులు న్మనకు ముప్పదినూర్ల కులాలవారికిన్
నందుల నాగులం గొలిచి నవ్వులపా లగుచున్న జాతికిన్

స్వయముగ నన్నపూర్ణ తన భర్తకు సిద్ధము జేసియున్న య
వ్యయ రుచిరాన్నమున్ శివుని పంక్తి భుజించిన పూజ్యురాల వ
న్వయము తరించె నిట్టి మునిపక్షిణిపై కులభేద బుద్ధిచే
కయికొనకుందువే సఖుల గర్భదరిద్రుల యాతిథ్యముల్

తుల వాక్రుచ్చగ రాని నెత్తుటిసిరాతో వ్రాయుచున్నారు మ
త్కలజుల్ దుఃఖరసోత్కటంబులగు పెక్కుల్ కావ్యముల్ జాతి లు
బ్ధుల వజ్రస్థిరచిత్తులన్ కరగి సంతోషించునో యీపిసితం
బులు పండింపక సుంకునో సమసి మామూల్ త్రోవలం ద్రొక్కునో

కవిగారికిదె నమస్కారం బనెడు వాడు
కళకులెమ్మని పరోక్షమున బలుకు
కవనంబునకు మేను కరగి మెచ్చినవాడు
కవిచెంత వెరబెరికముగ మసలు
విద్యాకళంకంబు వెదకజాలనివాడు
జాతిలేదని నోరు చప్పరించు
శాఖీయులకు సహస్రములు బోసిన దాత
అన్యుల మధురవాక్యముల దనుపు

జీవకళలు చెక్కు శిల్పిని నిరసించి
శిల్పమునకు పూజ సేయునట్టి
వక్రచరితులైన వ్యక్తులు గలచోట
కళల కకట ప్రేతకళల గతులు

పోటీసేయ సమర్థులయ్యెదరె మా ముక్కన్న తిక్కన్నతో
మేటుల్ షేకుసుపీయరుల్ బయిరనల్ మిల్టన్లు గోల్డుస్మితుల్
నాటైనారు స్వకీయులైన కవులీనా డన్యభాషాకవుల్
నీటైరక్కట కాలమాంత్రికుని పాండిత్యప్రభావంబునన్

జాతీయోద్యమ యుద్ధరంగ మహితోత్సాహ ప్రతిధ్వానముల్
కూతల్ బెట్టుచు నాల్గుజాతులకు గగ్గుర్పాటు కల్పించెడిన్
స్వాతంత్ర్యంబను స్వర్గసౌఖ్యమున మా భాగంబు మాకిత్తురో
ఖాతాలేదని త్రోసిపుచ్చెదరొ వక్కాణింపవే చెల్లెలా

కలధౌతాద్రిగుహల్ ప్రతిధ్వను లెసంగన్ తెల్గు రాష్ట్రార్థమై
గలభా రేచిరి సోదరాంధ్ర జను లాకర్ణింపవో నీవు చె
ల్లెల రాష్ట్రంబు గడించినారనుచు హాళిం దేలితో తెల్గు బి
డ్డల యత్నా లనరాదు గాని యవి సోడాబుడ్డి యుద్రేకముల్

బలియైనాడు ధరాహితార్థము మహాభాగుండు యేసుండు త
త్ఫలితంబై కనుపట్టు భిన్నమత సిద్ధాంతంబులుం జీలికల్
కులముల్ కుట్ర లనైకమత్యములు చిక్కుల్ చీదరల్ రిత్త బో
ధలు వేదాలు పదాలు రాల్ప వరచేతన్ ముక్తిముక్తామణిన్

భోగులాహరించు భుక్తి కన్నుల జూచి
పరమపేదలు దుఃఖపడని చోటు
సాంఘికాచార పంచాస్యగర్జనమున

బెదరక జ్ఞానంబు పెరుగుచోటు
జాతివైషమ్య రాక్షస పదాహతి చేసి
కందక కళలు పెంపొందుచోటు
పరిపాలక క్రూరతర కరాసికి లొంగి
పోక స్వేచ్ఛాలక్ష్మి పొదలుచోటు

అనదబిడ్డలు చూడ నెయ్యంపుసుతుల
ముద్దులాడని గుణనిధుల్ పుట్టుచోటు
చెప్పగదవమ్మ చూచివచ్చితివె నీవు
నిశ్చయంబుగ వాసముండెదను నేను

పయిపై నవ్వులు పల్కరింపులు మృషాబాంధవ్యముల్ సూపి యా
పయి శత్రుత్వము సేయు నాగరికతా భ్రష్ట స్వభావాధముల్
సయితానుల్ చరియింపనట్టి ధర గోష్పాదంబు గన్పట్టినన్
దయతో నాకెరిగింపుమమ్మ యచటన్ నాయిల్లు గట్టించెదన్

కళలం దాచెడు చుప్పనాతితన మింకం దేశమందున్నచో
కలదే ముక్తి ప్రపంచసభ్యతకు మార్గం బుండునే జాతికిన్
తలయుం దోకయు లేని తొంబది సమాధానంబులం జెప్పి పే
దల వంచించు కళానిహంతలె యనర్థం బీ శుభక్షోణికిన్

అసుశక్తిం బనిసేయుచున్ మసలు దేహాపూర్వయంత్రంబులో
బిసలెన్నో కల వేనెరుంగనివి నా విజ్ నాన భాండారపుం
బిసలెల్లం బనిసేయ విందలి మరల్ పాడైనచో యెవ్వడీ
బిసగా డెందుల కీ రహస్యములకున్ బీగంబు బంధించెనో

అచ్చెరువున్ ఘటింపగల యంత్రములం గనుగొన్న జ్ఞానులుం
జచ్చిరి చావుపుట్టువుల జాడ లెరుంగ కెరింగి దేవతల్
జచ్చిరి మృత్యువుం గెలుచు శక్తు లొసంగని చుప్పనాతి వే

ల్పెచ్చుట డాగినా డతని కెందుల కీ తెరచాటు మోసముల్

మును మేనూడ్చిన వారి యెమ్ము లెరుపై భూదేవి పండించి నిం
చిన నానా ఫలవృక్షరాజముల కిచ్చెన్ దివ్యమాధుర్యమున్
తనురక్తంబును మేఘమై కురిసి యానందంబు గల్పించు చ
చ్చునదేదీ ప్రతిజీవియుం దిరిగివచ్చుం భిన్న రూపంబులన్

మరణితులైన వారి తనుమాంసము కొన్నియుగాలు భూమిపై
మురిగి రసాయన ప్లుతుల పూర్ణపరీక్షల నిగ్గుదేలి యా
ఖరుకు శిశూత్కరాదులకు కాయముగా విలసిల్లకున్న నీ
సురుచిర దివ్యకాంతులు నిసుంగుల మేన రహింపనేటికిన్

ఆజన్మంబు తపంబులం బెరిగి దేవావాస వాస్తవ్యపై
పూజాపద్ధతులెల్ల నేర్చితివి నీ ముత్తాతలుం దాతలున్
జేజెమ్మల్ కులసంఘ బాహ్యులయి కస్తిం గుందుచో దేవతల్
రాజీ పెట్టిరె పేదవారి మొర కర్ణక్లేశ మెవ్వారికిన్

మాతృభాషల కర్హ మర్యాద లొనరించు
సర్వకళాశాల సాగుచోటు
ప్రజల నాహారించు బహుమత దేవతా
దైనందిన గ్లాని లేనిచోటు
నవనీతనిభమైన కవుల కమ్మనివాక్కు
వెఱవు లే కావిర్భవించుచోటు
సంతానమునకు వైషమ్యంబు నేర్పని
తల్లిదండ్రులు విరాజిల్లుచోటు

విసపునవ్వుల లాహిరీవేషగాండ్ర
పాదచిహ్నాల మరక లేర్పడనిచోటు
తోడునీడయు లేనట్టి దుర్బలులకు

గబ్బిలపుచాన వానయోగ్యంబు గాదె

జాతీయ పౌరుష జ్వలన మాబాల్యంబు
సవరించు కావ్యరాజ్యములు లేక
విక్రమక్రమ శిక్షవెన్నతోనిడు జిజా
సతి వంటి మాతృదేవతలు లేక
నొకజుట్టు నొకబొట్టు నొకకట్టుబడి నేర్పి
పాలింపజాలు దేవతలు లేక
కులమెల్ల చెదరి తెంపులు తెంపులగుచుండ
వారించి కాపాడు ప్రభువు లేక

బుద్బుదంబుల కెనయైన మూడునాళ్ళ
పదవులకు ప్రతిష్టలకునై ప్రాకులాడి
నరుల నమ్మించుకొనలేక నమ్మలేక
చిదికియున్నవి మాజాతి జీవితములు

ఆసల్ చెప్పుదు రిప్పుడీ గురులు ముం దాకాశ సింహాసనా
ధ్యాసీనత్వము సంఘటించు నిది సత్యంబంచు రూపింతు రీ
బీసీనాటి పురాణగాథలు రుషావేషంబు తగ్గించి నా
దాసత్వంబు స్థిరీకరించెడు పరంధామంబు నాకేటికిన్

పుట్టుకపూర్వమే తలను బుంపిన జాతి మతప్రచండ సం
ఘట్టన చేసి నా సహజకౌశలముల్ నశియించిపోయె నీ
కట్టినకట్లు విప్ప నధికారము లేని గురుండెవండొ యీ
యుట్టికి నెక్కలేని నను నూచెడునంట వికుంఠడోలికన్

నను సృష్టించిన వాడె నావెనుక జన్మం బెత్తునే నోరెఱుం
గని నన్నీ పదివేల రూపములతో కంగారుగావించునే
కనకంపుం గుడిగోపురాల్తనకు నాకాంక్షించునే కానుకల్

గొనునే యిట్టివి మోసగాండ్రయిన భక్తుల్ పన్ను పన్నాగముల్

అనినమాటను మార్చుకొనలేని శాస్త్రముల్
స్వాభిమానము దక్కి పలుకగలవె
కులముంచుకొని నన్ను కొలుచుకొం డను వేల్పు
కడగి నా కన్నీరు తుడువగలడె
మానవదాస్యంబు మరగిన లోకంబు
నెనరూని నాచెల్మి నెరపగలదె
అస్వభావిక కథావ్యాసంగ హతమైన
పృథివి సత్యంబు నూహింపగలదె

యుడుకురక్తమెన్నడో చచ్చుబడిపోయి
చేతులెత్తి మ్రొక్కు స్వీయజాతి
కరకు వీరసూక్తు లరిగించుకొని వేచి
యెదుట నిలచి పగర నదమగలదె

ధర్మసంస్థాప నార్థంబు ధరణి మీద
నవతరించెద ననె నబ్జభవుని తండ్రి
మునుపు జన్మించి నెత్తికెత్తినది లేదు
నేడు జన్మింపకున్న మున్గినది లేదు

కనుబడలేదు దైవతము కాని పదార్థము భారతంబునన్
కనుబడలేదు వర్ణనము కన్న పిశాచము భారతంబునన్
కనుబడలేదు సత్కులము కన్న మహాకళ భారతంబునన్
కనుబడలేదు పంచముని కన్నను నీచపు జంతు వేదియున్

హక్కుల్ దొంగలు దోచుకొన్నను మనుష్యత్వంబు జంతుత్వమై
చిక్కుల్ పెట్టెడు కాలమందును క్షమాసిద్ధాంతముల్ నేర్వ నా
పక్కా పౌరుషవహ్ని నార్పు మతరూప క్రూరసింహంబు నా

ప్రక్కం పండులునూరుచున్నది తలంపన్ శల్యసారథ్యమై

జగముల్ మెచ్చ బియే లెమేలు బిరుదుల్ సాధించినామంచు నీ
లుగు మా మాలలు మాదిగల్ కులమహాలోభంబు రెట్టింపగన్
తెగలంగట్టి తగాద లెంచెదరు గానీ సంధి గావింపరో
ఖగభామా మతబోధలేల కులకక్ష్యా భ్రష్ట దుర్జాతికిన్

అసలే ముక్కిడి దానిమీద పడిసెం బన్నట్లు మాజాతి బా
నిసలౌరా కలహించుచుందు రుభయుల్ నీచోచ్చతా నిర్దయ
వ్యసన వ్యగ్రత సిగ్గుచేటగు నయో యస్పృశ్యతాత్రాస మం
త్ర సమేతుండగు గాంధి నేర డివి యంతర్నాటకారాటముల్

భీతింగొల్పెడు నస్వభావిక కథావేదాంత శాస్త్రాలకుం
జేతుల్ మోడ్చ నమాయక ప్రజలు సంసేవింప భోగాబ్ధిలో
నీతల్ గొట్టు కవిప్రకాండముల సాహిత్యప్రపంచంబులో
ప్రాతఃకాంతుల జిమ్మునట్టి కవితాభానుండు జన్మించునే

నటకునివోలి కాలపరిణామ విధేయములై రహించు ను
త్కట మత ధర్మ శాసననికాయము తీరుపు చేసి సంఘ సం
కటముల పాలొనర్చి యధికారముసేయు దరిద్రజాతిపై
కటకట నల్వురాడు నెడ కల్ల యథార్థము కాకపోవునే

రచ్చలకెక్కనీక సమరంబున బూడ్చిన కర్ణుశక్తి నే
డెచ్చట జూచినం ప్రభవహించి సముజ్జ్వలమై వెలుంగదే
కచ్చ లసూయలుం కళ నొకానొక కాలము డాచియుంచినన్
హెచ్చి తురంగలించి ధ్వజ మెత్తకపోదు యుగాంతరంబునన్

కవ్వడి పరువున్నిల్పగ
న వ్వసుదేవాత్మజాతు డట్లనె గానీ

కవ్వడి కర్ణుని గెల్చుట
నవ్వులపా టనెడు మాట నల్వు రెరుగరే

వలదన్నన్ వెనువెంట నంటి నను నిర్బంధించుచున్నట్టి వే
ల్పుల సిద్ధాంతములెల్ల నా సహజ సంపూర్ణ ప్రతాపంబులో
జిలికెం జిక్కని మచ్చుమందు మునిపక్షీ యింక నీవంటి గ
బ్బిలముల్ సేయు హితోపదేశములు వేవే ల్కాలి కాహారముల్

అగుపించెనే యసూయా దుర్గుణజ్వాల
సంహరించెడు శాస్త్రసముదయంబు
పరికించివచ్చితే పరమతసహనంబు
భాషించు వేదాంతపాఠశాల
వీక్షించితే వర్ణభేదాల వ్యాధిచే
శాంతిగా రాజ్యంబు సలుపు నెలవు
కనుగొంటివే మనుష్యుని జూచి మనుజుండు
మిట్టమీసై దాటునట్టి సీమ

నేను చిందులాడి నేను డప్పులుగొట్టి
యలసి సొలసి సత్తికొలువు గొలువ
ఫలితమెల్ల నొరులు భాగించుకొనిపోవు
నీచమైన భూమి జూచినావె

క్రూరుల్ కుత్సితు లస్మదీయములు హక్కుల్ దోచుకున్నారు న
న్నూరింబయటకు నెట్టినా రిపుడు నన్నోదార్చుచున్నారు గాం
ధారేయుల్ నెలకొల్పినారు మతసంస్థల్ లక్కయిండ్లక్కటా
మారుందమ్ములు నమ్మజాలనివి స్వాత్మశ్రీ సమారంభముల్

తనురక్తంబు వ్యయించి సత్కవికళా ద్రవ్యంబు వెచ్చించి మ
ల్చిన శిల్పాలు విమర్శకబ్రువుల కల్తీవ్రాతలం ఖ్యాతికె

క్కనివైపోయె నసూయచే బలుకు నాల్కల్ సత్యమున్ చాటునే
అనుమానింతురు కొంద రీశ్వరుని ధర్మాధర్మ నిర్ణేతృతన్

జనులం బీలిచి పిప్పి జేసెడు దురాచారంబులన్ కాలమ
ట్టని విద్యాబలమేల విద్యయన మౌఢ్యవ్యాఘ్రి కింపైన భో
జనమా మోసపువ్రాతకోతలకు రక్షాబంధమా యెందుకీ
మనుజత్వంబు నొసంగలేని చదువుల్ మైరేయపున్ మైకముల్

చిరకాలంబును భిన్న జాతిమతముల్ జీవించు రాజ్యాన సు
స్థిరమై శాంతి రహించునన్న నుడి సందేహించెదం బక్షిణీ
తురకల్ హైందవు లీ స్వరాజ్యరథమున్ దొర్లింతురే దక్షిణో
త్తరదిగ్దంతులు రెండునుం గలిసి మేతల్ మేయు తావున్నదే

వీరవసంతరాయడను వేల్పొక డుద్భవమంది దుష్ట సం
హారమొనర్చి ధర్మము సహస్రముఖంబులు నాటునంచు నా
జారిన గుండెలో వెఱపు సల్లుదు రీ యనృతప్రచారకుల్
కారణమమ్మ పిచ్చితలకాయలకున్ వెడ నమ్మకాలకున్

పుట్టించెం దయలేనిలోకమున నే పుణ్యాత్ముడో కుక్షిలో
ముట్టించెం బొగలేని యాకటిసొదన్ ముప్పూట లీచిక్కులో
నట్టిట్టై తపియించు నా కొదవు నాహారంబు భక్షింపగా
పుట్టంజొచ్చిరి దేవతల్ బహుళరూపుల్ పుట్టలై చెట్టులై

అట్టు లెడంద నేర్చెడు మహావ్యథ నాతడు వెళ్ళగ్రక్కినన్
బిట్టు కదుష్ణబాష్పములు నిండిన కన్నుల సానుభూతి చూ
పెట్టి ప్రదక్షిణించి సురభిక్షకు నింటికి లేచిపోయె క
న్పట్టె స్వతంత్రభారత విభాకర బాలుడు తూర్పుడోలికన్

మునిపక్షి రాకపోకల

ఘనసందేశముల కలన ఖర్చయిపోయెన్
తనురక్త మా దరిద్రుడు
చనిపోవునొ తత్ఫలంబు చవిజూచెడినో
ooooooooooooooooooo